

Št. 146 (21.079) leto LXX.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 24. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodo" v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojskim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužjeni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040 7786300, fax 040 7786339

GORICA - Ul. Garibaldi 9 - Tel. 0481 356320, fax 0481 356329

ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432 731190

Internet: <http://www.primorski.eu/> e-mail: redakcija@primorski.eu

ČETRTEK, 26. JUNIJA 2014

Primorski mobile

Spletne novice
Primorskega dnevnika
vedno s seboj

**Snemi aplikacijo
s spletne trgovine**

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI
Poste Italiane s.p.a. - Spedizione in
Abbonamento Postale - DL 353/2003
(convertito in Legge 27/02/2004
n° 46) art. 1, comma 1, NE/TS

1,20 €

Goriška porodnišnica: politika na razpotju

MARKO MARINČIČ

Napoved skorajšnjega zaprtja porodnišnice razburja goriško javnost, krajevno in deželno politiko pa postavlja pred razpotje: ena možna smer najbrž vodi v popolno zaprtje bolnišnice, druga pa v skupno čezmejno porodnišnico.

Izkušnje zadnjih desetletij nas navdajajo s pesimizmom. Deželne vlade, desne in leve, so se iz leta v leto bolj pereče potrebe po krčenju izdatkov za zdravstvo lotevale s sistematičnim razgrajevanjem perifernih bolnišnic. Goriška je že veliko dala, najprej z zaprtjem zdravstvenih domov v Krminu in Gradežu, potem še z bolečimi amputacijami v Gorici in Trziču, ki danes skupaj ne premoreta dveh polovic spodobne bolnišnice. Kdor potrebuje zahtevnejšo nego, beži v Trst ali Videm, z begom pacientov pa se goriško zdravstvo vse bolj ovija v spiralo, ki vodi v dokončno predajo.

Daljnovidnejši politiki so že zdavnaj uvideli, da je preboj iz začaranega kroga možen samo v čezmejno smer. Drzna ideja je v kasnejših letih obrodila veliko besed toda malo konkretnih dejanj. Zdaj pa se čas izteka. Morda si je pri deželni vladi še mogoče priboriti nekajmesečno podaljšanje životarjenja porodniškega oddelka, vendar le če bo tačas zares zaživela goriška čezmejna hiša porodov.

V okviru čezmejnega omizja EZTS jo napovedujejo že od novembra 2012. Za rojstvo porodnišnice je očitno potrebnih precej več od 9 mesecev, ki so standardno potrebni za rojstvo otroka. In porod gotovo ne bo preprost. Potreben bo namreč temeljit carski rez v predsodke, medsebojno nezaupanje in raznorazne fige v žepu. Tu so še finančne, birokratske, organizacijske, jezikovne in druge ovire, vse do psiholoških, vezanih na vpis rojstnega kraja in države na osebni izkaznici.

Vendar druge poti ni. Za Goriško, ki tvega z odpravo pokrajine in posledičnim plazom zapor drugih javnih ustanov dokončno izgubo lastne geografske identitete, je zdravstvo, začeniši s porodnišnico, morda poslednja rešilna bilka. V Šempetru, kjer za 2500 porodov letno načrtovana porodnišnica dosega komaj tretjino tega števila, bi morali biti prav tako zainteresirani za sodelovanje. Seveda z resnimi sogovorniki tostran meje, na lokalni kot na deželni ravni.

Skraini čas je, da Dežela FJK in Goriška občina dokazeta, ali jima je res do tega.

ITALIJA - Soočenje o volilni reformi

Med Gibanjem petih zvezd in demokrati poskus dialoga

Renzi dopustil možnost uvedbe preferenc, če bo zagotovljeno vladanje

TRST - Il Giulia
Trgovci
se prebijajo
skozi krizo

TRST - Nakupovalno središče Il Giulia, ki je s svojimi 23 leti najstarejše v Trstu, je v tem obdobju v težavah, o čemer pričajo številni neizkoriščeni prostori. Na steklu praznih izložb že dolgo piše, da bodo kmalu odprli nove trgovine. Kljub vsem težavam pa center še vedno privablja 7000 dnevni obiskovalcev, njegov direktor pa zagotavlja, da se bo nakupovalno središče še razvijalo. Jeseni naj bi tam odprli nekaj novih trgovin, v teku so pogajanja.

Na 4. strani

TRST - Redni občni zbor postregel z novostmi
Narodna in študijska
knjižnica se razvija

GORICA - Med 4. in 6. julijem

Selitev v grajsko naselje nov izziv za »vegefestival«

DOBERDOB - Jože Jarc, prvi svetnik FJK

Davorin je moral biti Davorino...

DOBERDOB - Jože Jarc (foto Bum-baca), Karel Šiškovič in Jože Skerk so bili prvi deželni svetniki slovenske narodnosti. Novoustanovljeni parlament Furlanije-Juljske krajine je prvič zasedal v Trstu 26. maja 1964 (torej pred petdesetimi leti). Šiškovič (izvoljen je bil na listi KPI) ni več med živimi, Skerk (SSK) in Jarc (KPI) sta bila deželna svetnika le en mandat. V pogovoru za današnji Primorski dnevnik Jarc opisuje kako so mu kot vojaku nagajali pri sprejemu kandidature. Ponosen je, da si je prizadeval, da so lahko tudi na Goriškem in v Benečiji Slovenci svojim otrokom dajali slovenska imena. Nestrpne matičarje je motilo ime Davorin, sprejeli so le Davorino.

TRGOVINE - Obisk v najstarejšem tržaškem nakupovalnem središču Il Giulia

Mnogo praznih izložb, a tudi 7000 dnevni obiskovalcev

Italijanski analitiki in politiki že dalj časa napovedujejo ponoven zagon gospodarstva, ob zmerno spodbudnih statističnih podatkih pa je položaj »na terenu« še vedno zapleten. Tržaško gospodarstvo, ki slovi predvsem na terciarnem sektorju, je pred leti zašlo v krizo z dokajšnjo zamudo, zdaj pa se mu obeta tudi počasnejši izhod iz nje.

V Trstu je bil trgovinski sektor v težavah že veliko let pred nastopom svetovne krize, le-ta pa je sliko dodatno poslabšala. V stiski so tudi nakupovalna središča, ki združujejo večje število trgovin: obiskali smo center Il Giulia, najstarejše tovrstno središče v Trstu (odprli so ga leta 1991), ki spada v skupino Larry Smith Italia. Ob trgovinah, ki redno poslujejo, čeprav je promet v tem obdobju manjši, je več praznih izložb z napisi, ki že dalj časa napovedujejo skorajšnje odprtje nove trgovine. »Nakupovalno središče deluje, njegova pozicija je strateška. Delamo s Svetim Ivanom, sodelujemo s tukajšnjimi šolami in drugimi ustanovami, obenem privabljamo stranke iz središča mesta. Seveda pa se tudi tu občuti kriza. Glede praznih izložb se obetajo novosti, saj se trenutno pogajamo z različnimi podjetji, v poletnem času pa najbrž še ne bo sprememb,« je razložil direktor centra Il Giulia Daniele Glavina. Potrdil je, da razmere na trgu ta čas niso ugodne in da se veliko podjetnikov nazadnje odpove načrtovanim investicijam.

Glavina vsekakor pravi, da položaj ne ni tako hud. Med strankami krožijo celo govorice, da naj bi center zaprli: »Absolutno ne! Prihodnost sploh ni pod vprašajem, med drugim pripravljamo razvojni načrt.« V zadnjih dveh letih, odkar je sam prevzel direktorsko mesto, so v centru odprli šest novih prodajal, najbolj boleča odhoda pa sta zadevala trgovini za otroke Zara Kids in Kubo, saj so družine z majhnimi otroki med poglavitnimi strankami centra Il Giulia. »V obeh primerih pa je šlo za strateške izbire podjetij, na katere mi ne vplivamo, saj so obe trgovini hoteli preseliti v center Trsta,« je pojasnil Glavina. Po njegovih besedah dela na območju dvonadstropnega nakupovalnega središča od 350 do 400 ljudi, »še vedno pa zahaja k nam po 7000 dnevni obiskovalcev«. V zadnjih dveh letih se je njihovo število zmanjšalo za dva odstotka, v štirih pa za skoraj deset odstotkov.

Nekaj trgovcev očita upraviteljem, da nekatere storitve v centru pri Sv. Ivanu niso na ravni, da so najemnine visoke in da je praznih trgovin preveč. Direktor zavrača očitke. »Najemnine so v primerjavi s središčem mesta bistveno nižje, skušamo se prilagoditi potrebam najemnikov, seveda pa teh prostorov ne moremo kar tako podarjati,« je povedal direktor in omenil, da so ob podjetnikih, ki so objektivno v težavah, tudi taki, ki skušajo izkoristiti krizno obdobje, da bi si zagotovili ugodnejše pogodbe. »To pa ni primer naših trgovin, tukajšnji podjetniki so zgledni.«

Otroško igrišče z napihljivimi igrali v spodnjem nadstropju že dalj časa miruje, »takrat pa nas je podjetnik, ki je to upravljal, pustil na cedilu in se nenapovedano odselil v Anglijo. To urejamo.« Po drugi strani je center Il Giulia še vedno otrokom prijazno središče, saj so leta 2012 v zgornjem nadstropju odprli brezplačno igrišče za najmlajše z velikim ekranom, na katerem predvajajo risanke. Taka ponudba predstavlja v teh krajih redkost. Pogajanja z novimi interesi se medtem nadaljujejo, jeseni bi lahko odprli trgovini z opremo za hišo in opremo za domače živali ter nov gostinski obrat. (af)

Praznih izložb je v tem obdobju veliko, tako v nakupovalnem središču kot v samem centru Trsta

FOTO DAMJ@N

ZVEZA LEVICE Ne prodaji delnic Hera v Acegas Aps

Zveza levice (SKP in SIK) nasprotuje, da bi Občina Trst delnice Hera na nek način zastavila in jih izkoristila kot jamstvo, s katerim bi zaprosila za bančne kredite. S slednjimi naj bi financirala nekatera javna dela. Nasprotovanje temu načrtu sta na včerajšnji novinarski konferenci izrazila pokrajinska tajnika SIK in SKP Bruna Zorzini in Peter Behrens. Levice se boji, da bi ta operacija prej ali slej privedla do popolne privatizacije servisne družbe Acegas Aps.

Namesto takšnih operacij bi morala uprava župana Roberta Cosolinija po mnenju Zorzinije in Behrensa pospešiti soočene s tistimi, ki zagovarjajo t.z. pakt stabilnosti. Gre predvsem za deželno in državno administracijo. »Občina mora ljudem jasno pojasniti svoje trenutne finančne razpoložljivosti za javna dela in po drugi strani povedati kdo v resnici zavira izvedbo raznih projektov splošne koristi,« pravi Zveza levice. Koristno bi bilo, da bi se Občina glede teh vprašanj obrnila tudi na Prefekturo.

DOLINA - Župan in odbor za rešitev problema smradu, ki onesnažuje občinsko ozemlje

Klun pri družbi Siot

Onesnaženje v občini, ki ga povzročajo uhajanje smrada iz velikih zbiralnikov družbe Siot, je eno od vprašanj, za katero je treba čim prej poiskati primerno rešitev, je v svojem volilnem programu poudaril levosredinski županski kandidat Sandy Klun. Slab mesec po izvolitvi za dolinskega župana je takoj zahteval srečanje njegove uprave z vodstvom družbe Siot, da bi se skupno domenili, kako zadostiti zahtevi dolinskih občanov po zdravem zraku.

Srečanje je bilo v torek, družbo Siot je na njem predstavljala poverjena upraviteljica Ulrike Andres.

Občinska uprava posredovala družbi številne pritožbe svojih občanov, predvsem v zvezi s motečim smradom, ki se občasno pojavlja v okolici rezervoarjev družbe, in se je torej takoj lotila perečega problema, ki že leta tare krajevne prebivalce. V duhu čim večje prozornosti je prvi občan - tudi na prošnjo nekaterih svetnikov opozicije - povabil predsednico in njene sodelavce, da se udeležijo prihodnje seje občinskega sveta. Ta bo v torek, 1. julija ob 11. uri, na dnevnem redu pa bo prav avgust vodstva družbe Siot. Na njej bodo podrobno opisali dejavnost družbe Siot in da ustrezno seznanili vse izvoljene predstavnike z ukrepi, ki jih je družba sprejela, da bi omilila in odpravila smrad.

V teku pogovora se je poverjena upraviteljica Andres strinjala z izpostavljenimi zahtevami in je potrdila obvezo družbe, da podpre interese skupnosti, predvsem tiste, ki so vezani na varnost in na okolje. Obenem je najavila, da se problem smrada zaradi uskladiščene nafte rešuje, saj je družba že namestila posebne sisteme za razprševanje in izplakovanje na 8 aktivnih rezervoarjih.

Med srečanjem so si odborniki ogledali nekatere strukture na območju rezervoarjev v Dolini. Odbor je ponovno povabil vodstvo družbe skupine TAL, da bi se stvarno zavzelo za čimprejšnjo rešitev več let trajajočih težav.

OBČINA DOLINA - Institucionalni obisk pri pokrajinskih upraviteljih

Srečanje na Pokrajini

Župan Klun predstavil svojo upraviteljsko ekipo - Reševanje »skupnih« vprašanj

Pokrajinski in dolinski občinski upravitelji

FOTODAMJ@N

Dolinska občinska uprava se je včeraj sestala s pokrajinskimi upravitelji. Srečanje na pokrajini je bilo institucionalnega značaja: župan Sandy Klun je hotel pokrajinski predsednici Marii Teresi Bassa Poropat in njenim odbornikom predstaviti člane dolinske uprave, ki so na področju politično-upravnega delovanja vsi novinci.

Obenem je bila to priložnost za evidentiranje cele vrste odprtih vprašanj na ozemlju dolinske občine, ki so

v pristojnosti pokrajinske uprave. Prvo in najbolj pereče je ureditev ceste, ki pelje skozi Ricmanje in Log. O njem je govor že leta, sredstva so bila nakazana, zagodel pa jo je pakt stabilnosti, ki je preprečil začetek del. Pokrajinski in dolinski upravitelji so bili mnenja, da bo treba čim prej dobiti ustrezno dovoljenje, da bi poseg izvedli in z njim zagotovili večjo varnost na tistem cestnem odseku. Prav tako je bil govor o ureditvi ovinka na cesti skozi Log (na začetku zaselka).

Posebna pozornost je bila posvečena tlakovanju pokrajinskih cest na ozemlju dolinske občine. Te ceste so na nekaterih predelih v slabem stanju in so zato nevarne. Asfaltiranje naj bi steklo v kratkem, so zagotovili pokrajinski upravitelji.

Župan Klun je nadalje izpostavil vprašanje javnih prevozov v občini. Sedaj ne zadoščajo potrebam krajevnega prebivalstva, zato bi morali službo izboljšati, je na srečanju s pokrajinskimi upravitelji poudaril dolinski župan.

DRŽAVNI IZPIT - Včeraj začetek ustnih izpraševanj

Komisija prisluhnila ljudskim uspavankam

Potek ustnega izpita na klasični smeri Liceja Franceta Prešerna

Med potekom ustnega izpita na »klasični«

FOTO DAMJ@N

Slovenske ljudske uspavanke so se dolgo časa nahajale na obrobju zanimanj znanstvenih raziskovalcev, v 20. stoletju pa se jih je začelo preučevati, saj so med drugim pomemben vir informacij o ljudskih šegah in navadah, odraz družbenih razmer ter odsev ljudskega čustvovanja in mišljenja. Tako so se uspavanke pojavile tudi na letošnjem državnem izpitu na slovenskih višjih srednjih šolah, in sicer v ustnem delu, ki se je začel ravno včeraj po enodnevnem premoru, ki je sledil ponedeljkovi tretji pisni nalogi, z njim pa se je letošnja maturanta tudi prevesila v drugi del.

Z referatom o slovenskih ljudskih uspavankah se je predstavila kandidatka klasične smeri Liceja Franceta Prešerna Nina Pahor, poleg nje in njenih sošolcev s »klasične« so izpraševali tudi maturante naravoslovno-multimedijske smeri. Kandidatka je najprej pojasnila, kaj so uspavanke: gre za enokitične pesmi, ki pomagajo otroku, da zaspi, obenem predstavljajo tudi prvi stik človeka z glasbo ter vez med staršem in otrokom, so lahko

ljudske ali umetniške (med avtorji slednjih sta npr. Oton Župančič in Jože Humer), vsekakor pa je pri njih funkcionalnost pred estetikom. Pri Slovencih so ljudske uspavanke nastale tako, da so ljudje improvizirali stavke z izmišljenimi ali znanimi vsebinami - navdihnile so jih lahko tudi ljudske balade - največ pa jih je ohranjenih na Primorskem in predstavljajo duhovno dediščino naroda. Na področju glasbe so uspavanke manj zanimive, imajo preprost ritem in melodijo, ponavljalno strukturo, pri besedilu pa ni izrazitih dramskih poudarkov, saj je pomemben zven posameznih besed, ki so lahko tudi brez pomena, je poudarila Nina, ki je članom komisije dala poslušati tudi posnetke nekaterih uspavank.

Referatu je sledilo izpraševanje, kjer je morala kandidatka odgovarjati na vprašanja iz posameznih predmetov. Pri matematiki in fiziki so prišle v poštev naraščajoče in padajoče funkcije ter energija, pri slovenščini Edvard Kocbek, pri filozofiji in zgodovini nemški filozof Johann Gottlieb Fichte in pojav narod-

nega vprašanja ter slovenski narodni programi, pri angleščini dela Jamesa Joyceja, Johna Keatsa in Iana McEwana, pri grščini aleksandriška poetika v dobi helenizma, pri latinščini Seneka, pri zgodovini umetnosti pa Barbizonska šola, s katero se je tudi zaključilo »zaslišanje« Nine Pahor, ki glede nadaljnega študija razmišlja o dveh alternativah in sicer o primerjalnem jezikoslovju na slovenistiki v Ljubljani oz. ekonomiji.

Ob maturantih klasične in naravoslovno-multimedijske smeri liceja Prešerna so včeraj kot prvi pred izpitne komisije sedli še kandidati smeri za tehniške elektronskih industrij Izobraževalnega zavoda Jožefa Stefana, kandidati družboslovne smeri Humanističnega in družbeno-ekonomskega liceja Antona Martina Slomška in kandidati pravno-gospodarsko podjetniške smeri Tehniškega zavoda Žige Zoisa, katerim bodo v prihodnjih dneh sledili še maturanti ostalih smeri. Končni rezultat bo za nekatere znan že v tem tednu, za ostale pa bo treba počakati na prihodnji teden. (iž)

KRIŽ - Uspešna pobuda SKD Vesna

Kriški teden 2014 sklenila tržaška slovenska popevka

Utrinek z zadnje prireditve v sklopu Kriškega tedna 2014

FOTO DAMJ@N

S izborom Festivala tržaške slovenske popevke (foto Damj@n) se je v Ljudskem domu v Križu predsinocnim končal letošnji Kriški teden, z izvedbo katerega je SKD Vesna lahko upravičeno zadovoljna. Tako zaradi kakovosti programa, kot zaradi zanimanja občinstva. Na prireditvi, ki jo je napovedoval gledališki igralec Danijel Malalan, so nastopile pevke ob spremljavi orkestra Miramar pod taktirko Aleksandra Vodopivca. V imenu prirediteljev je pozdravil odbornik SKD Vesna Mitja Košuta.

V Lonjerju nočjo predstavijo letošnji Arteden

Nocoj ob 20. uri bo v Lonjerju predstavitev kulturno-umetniške pobude Arteden, ki z letošnjo izvedbo stopa že v dvanajsto leto. Predstavniki organizatorja, ki je od vsega začetka SKD Lonjer-Katinara, bodo seznanili medije in občinstvo z imeni sodelujočih umetnikov in njihovo umetniško potjo in napovedali kulturne trenutke, ki bodo spremljali pobudo predvsem v večernih urah. Prestavitev bo obogatil nastop mladih članov pevskega zbora Tončka Čok, ki so za to priložnost pripravili poseben program z namenom, da se tudi s pesmijo vključijo v osnovno temo pobude, to se pravi umetniško ustvarjanje z eksperimentiranjem, konfrontacijo in zakaj pa ne tudi pravilno kontaminacijo.

JUBILEJ - Diamantna maša Dušana Jakomina

»Vedno bolj lahko rečem, da uživam v svojem poklicu«

Diamantni mašnik Dušan Jakomin: »To ni praznik enega človeka, to je praznik nas vseh.«

ARHIV

»To ni praznik enega človeka, to je praznik nas vseh. Prvič, to je praznik naše skupnosti, ker smo tako povezani med seboj, brez verskih, političnih in strankarskih razlik, potem je tu povezanost s prijatelji in znanci. Vsak se bo čutil, da nekaj praznuje, da je deležen tega dneva. In ker sem duhovnik, jaz ponavljam izraz iz sv. pisma, "ko greš k Bogu, ki ti obnavlja tvojo mladost." To je za vsakega človeka in predvsem za vsakega lepega človeka. Jaz vedno ponavljam, da imamo lepe ljudi, s katerimi se lahko pogledaš v obraz, se lahko pogovarjaš, lahko izmenjaš misli, lahko nekaj tudi ustvarjaš. V tem vzdušju se pripravljam na ta dan, ko bomo skupaj slavili to obletnico.« Tako pravi Dušan Jakomin, ki bo danes zvečer v Škednju, kjer že več desetletij neutrudno deluje kot kaplan, kulturni delavec in novinar, daroval svojo diamantno mašo ob 65. obletnici mašniškega posvečenja. 26. junija 1949 ga je namreč v tržaški stolnici ob 7. uri zjutraj skupaj z drugima dvema mladeničema v duhovnika posvetil takratni tržaški škof Antonio Santin, današnje slavje pa se bo začelo ob 18.30 pred Domom Jakoba Ukmarja, od koder bo krenil sprevod do škedenjske cerkve, kjer bo dvojezična maša, ki ji bo sledila družabnost v Domu Jakoba Ukmarja in pred njim.

Z g. Jakominom sva se dobila v torek zvečer v njegovem stanovanju ob škedenjski cerkvi, kjer je ob kozarcu sadnega soka in gledanju nogometne tekme Italija-Urugvaj stekel prijeten daljši pogovor, katerega pričujoči članek je le skromen povzetek. Sedeč na kavču v dnevni sobi mi je g. Jakomin še enkrat, tako kot pred petimi leti, ko sem ga intervjuval ob njegovi biserni maši, potrdil, da ne obžaluje, da se je odločil za duhovniški poklic: »Vedno bolj lahko tudi rečem, da uživam v svojem poklicu. To sem jaz. Po 60. letu sem počasi odkril, kaj sem. Tu ti pomagajo ljudje, preizkušnje, trpljenje, vse tvoje izkustvo. Takrat vedno bolj rasteš in kadar rasteš, čutiš v sebi tisto srečo in zadovoljstvo. Zato sem po petih letih še bolj zadovoljen in gledam naprej,« pravi slavjenec, kateremu so bili pri izbiri duhovniškega poklica v zglede pomembne osebnosti iz polpretekle zgodovine: »Lahko rečem, da sem v teh letih spoznal vse goriške, tržaške in istrske čedermace in okrog sebe sem videl neke stebre. To so bili stebri, ki so preživeli tri režime - fašizem, nacizem in komunizem - in so ostali kot svetilniki. To je meni zgled za na pot.«

Današnja maloštevilnost duhovniških poklicev Dušana Jakomina ne preseneča preveč, saj je bilo tako tudi v letu njegove posvetitve, ko so bili le trije novomašniki. »Tržaška škofija je vedno potrebovala duhovnike. Pred sto leti so prihajali s Češke, potem so prišli ra-

zlični ljudje, dokler nismo prišli do leta 1945, ko je zaradi takratnih razmer prišlo veliko število duhovnikov med nas. Pred leti smo imeli tu 32 duhovnikov, vsaka vas je imela svojega duhovnika.« Slovenskih duhovnikov na Tržaškem je zdaj 14, od duhovnika pa so po Jakominovem prepričanju naši ljudje še vedno preveč odvisni, »ker se ne zavedajo, da je vsak vernik del duhovništva in poklican, da nekaj ustvarja v svoji župniji. To nas je skoraj malo razvadilo, posebno po koncilu. Ljudje se še ne zavedajo vloge laikov, ko ni duhovnik v ospredju oz. gospodar vsega, ampak je v službi človeka,« pravi Jakomin. »Poglej papeža Franciška, kako se je zdaj za sinodo družine obrnil od vseh ljudi. Evo, to je novost Cerkve: ni se obrnil do škofov, hotel je mnenje ljudi.« Prav nad papežem Franciškom, ki je po njegovih besedah »po mišljenju jezuit, po srcu pa franciškan«, je slavjenec posebej navdušen. »Jaz osebno ga nisem poznal, ampak ko je on rekel "Bratje in sestre, dober večer", se je v Cerkev začela nova doba,« pravi g. Jakomin, ki poudarja, da je kot duhovnik postavljen, da se srečuje z ljudmi: »Geslo moje nove maše je bilo "Vsak duhovnik se jemlje izmed ljudi in se postavlja za ljudi v tem, kar se nanaša na Boga". Že v teh besedah je vključena vsa duhovniška služba,« pravi Jakomin, ki pripoveduje tudi, kako se je za las izognil likvidaciji leta 1949, s tem da se je umaknil iz rodne Sv. Antona v slovenski Istri, pa tudi, kako mu je Udba sledila vse do leta 1990 (njegov dosje je imel 24 strani), leta 1975, ko je bil na obisku pri Sv. Antonu, pa so ga tudi klicali v Koper na zaslišanje, »potem so mi dali spričevalo, da nisem zaveden Slovenec. Na dan nove maše 3. julija 1949 je bil hud članek v Primorskem dnevniku, da sem "sovražnik ljudstva",« pravi Jakomin, ki zdaj za isti časopis piše uvodnike ob večjih verskih praznikih, pri čemer ugotavlja, da ni on tisti, ki se je spreminil. »Jaz skušam biti v stiku s človekom, ne glede na to, kaj je in kam spada: je človek, konec, basta! In vidiš, kako te ljudje sprejmejo in imaš vsa vrata odprta, ker si iskren in dovzeten.«

Z duhovništvom je povezano tudi slavjenčevo bogato kulturno in novinarsko delovanje, ki je, kot sam pravi, »prišlo samo od sebe, nisem iskal, nisem hotel. Kadar si v stiku z ljudmi, te sami ljudje peljejo v neko stvar. Če jaz ne bi bil v Škednju, se gotovo ne bi bil zanimal za etnografijo, če ne bi bil na radiu, gotovo ne bi postal časnikar. To samo po sebi pride in tega kot duhovnik nisem vzel kot cilj, ampak kot sredstvo za oznanjevanje božje besede, da pokažeš ljudem, da je med nami Nekdo, ki nas vodi in se imenuje Ljubezen, ne Zakonodajalec.«

Ivan Žerjal

GLASBA - Pred jutrišnjim koncertom v Briščikih

»Angažirane glasbenike, kot je Manu Chao, zelo spoštujemo«

Kot predskupina bo nastopil slovenski bend Elvis Jackson - Vstopnice še na voljo

»Glasbenike, kot je Manu Chao, zelo spoštujemo, saj gre za angažiranega ustvarjalca, ki je na sceni že zelo dolgo, poznamo ga namreč še iz časov bolj pankerskih Manonegra,« pravi David Kovšec-Buda, pevec skupine Elvis Jackson, ki bo jutri zvečer nastopila v Briščikih na dolgo pričakovanem koncertu protiglobalistične zvezde Manu Chao; slovenska glasbena rok skupina, ki se na odrih pojavlja že dobrih petnajst let, bo kot znano nastopila kot predskupina. »Njegova pot do tega, kar je danes, pa je bila vse prej kot lahka, saj je na turnejah preživel dober del življenja ter prepotoval cel svet po dolgem in počez. Nastopa z njim se zato zelo veselimo in komaj čakamo na to novo izkušnjo, ki bo vsekakor nekaj novega in posebnega za nas.«

Bend Elvis Jackson ponuja posrečeno mešanico ska, pank, hard core in reggae glasbe, v aktualni zasedbi pa ob pevcu Budi nastopajo še Boštjan Beltram - Berto (kitara), Erik Makuc - Slavc (bas kitara) in Marko Soršak - Soki (bobni). Skupina je v preteklosti že bila predskupina številnim zvezdnim in priznanim skupinam tako doma kot na tujem (med drugimi Faith No More, Sepultura, The Offspring). V tem trenutku je ponovno na vrhuncu svoje že tako uspešne glasbene kariere, uspešno predstavlja EP album »Window« in beleži vsepovsod odlično obiskane ali celo razprodane nastope. Obenem je novi simpatični in lahkotni singel »I believe in...« vsepovsod v vrhu lestvic, v preteklem tednu tudi med videospoti na lestvici Domačica na regionalnem MTV-ju ter je uvrščen med 20

najbolj poslušanih pesmi na območju držav bivše Jugoslavije.

Vstop na prireditveni prostor v Briščikih bo jutri možen od 15. ure dalje, koncerti predskupin naj bi se začeli ob 17. uri. Poleg Jacksonov bo zbrano publiko ogrevala še italijanska skupina Playa Desnuda. Skupina deluje od leta 2005, ko je nastala s čisto sproščenim namenom, da bi se ukvarjala z lahkotnimi skladbami, ki jih ljudje najraje poslušajo na plaži, a v posebnih priredbah. Stilno črpajo predvsem iz jamajske glasbe, a v kombinaciji z ska/rocksteady, pop-reggae in ragamuffin.

Skupina bo jeseni izdala nov plošček, v teh dneh pa je izšel videospot novega singla Camminare sulle nuvole.

Manu Chao naj bi pred občinstvom v Briščikih nastopil okrog 21. ure. Za koncert velja veliko zanimanje, saj so prodali že 12.000 vstopnic, predprodaja pa še poteka. Organizatorji so sporočili, da so si vstopnice zagotovili oboževalci iz Slovenije, Hrvaške, Avstrije, Brazila, Kanade, Švice, Nemčije, Velike Britanije, Madžarske, Izraela, Norveške, Rusije, Švedske ...ter seveda raznih italijanskih dežel.

PLES - 27. julija v Trstu

Roberto Bolle in prijatelji

Plesni navdušenci so datum najbrž že pred časom obkrožili v svojih rokovnikih ali na stenskih koledarjih, pa vendar velja informacijo ponoviti: v nedeljo, 27. julija, bo v tržaškem gledališču Rossetti ponovno nastopil plesni zvezdnik Roberto Bolle. Italijanski plesalec se bo pred tržaškim občinstvom predstavil že tretjič. Pod naslovom Roberto Bolle and Friends bodo ob njem in z njim zaplesali »dobri prijatelji« iz American Balleta v New Yorku in Royal Balleta v Londonu. Imen vseh soplesalcev niso še razkrili, znano pa je, da bosta na odru tudi Julie Kent in Federico Bonelli.

Pri blagajni Rossettijevega gledališča je na voljo še nekaj vstopnic (cene se sučejo med 30 in 110 €).

filmi@primorski.eu **GREMO V KINO**

Quel che sapeva Maisie

ZDA 2012

Režija: Scott McGehee in David Siegel

Igrajo: Julianne Moore, Alexander Skarsgard, Onata Aprile, Steve Coogan, Joanna Vanderham in Samantha Buck

Ocena: ★★★★★

Kljub temu, da Maisie še ni dopolnila sedmih let, se mora vseskozi ukvarjati z diskusijami staršev in kreganjem, ki ga ne more nikakor preprečiti. Vse to bo naposled privedlo do ločitve mame in očeta, kar pa ne bo za malo dekletce nobena rešitev.

Zorni kot celotnega filma je pogled simpatične deklice Maisie, ki mora na vsak način preživeti ločitvi staršev. Mama je nekdanja rock zvezda Susan, oče pa trgovec z umetninami Beale, ki sta preveč zaposlena sama s seboj, da bi opazila zanemarjanje hčerke in njuno povsem neprimerno vedenje. Kljub vsemu pa si Maisie pomaga sama in se najprej naveže na varuško Margo, ki bo kmalu potem postala očetova druga žena in pa na barmana Lincolna, ki bo v drugič poročil njeno mamo. Dolgolasa deklica pri možu in ženi svojih staršev skuša najti tista čustva, ki jih od mame in očeta ni imela.

Maisie uspe tako najti prav v sebi energijo a tudi potrebne odgovore, ki ji omogočijo, da reagira na neskončno sebičnost staršev, ki celo v bitki za skrbništvo čudovitega dekletca najdejo razlog za še eno otročje tekmovanje in primerjanje.

Film je povzet po knjigi Henryja Jamesa, newyorškega pisatelja irskega porekla, čigar literarna produkcija se je razbohotila po njegovi selitvi v Sussex. Zgodba o Maisie je v resnici postavljena v London konec devetnajstega stoletja, režiserja pa sta jo preselila v New York in jo priredila času in prostoru v katerem živimo.

Film je pristna zgodba o čustvih in občutkih malega otroka, ki skuša vsekakor spremeniti v dobro tudi najbolj negativne reakcije dveh odraslih, ki si ne morejo kaj, da bi si ne povzročali zla. (Iga)

POGLEJ TRAILER!

GLEDALIŠČE FJK - V soboto in nedeljo v muzeju de Henriquez V Trstu predstava v spomin na 28. junij 1914 v Sarajevu

Posmrtno ostanke prestolonaslednika in njegove soproge so po atentatu pripeljali v Trst, od tu pa na Dunaj

ARHIV

Maremetraggio: tudi Francesca Neri in vodeni ogledi po filmskem Trstu

V soboto se bo v Trstu začel 15. Maremetraggio, mednarodni festival kratkega filma in italijanskih celovečernih prvencev. Novost predstavljata predvečera, ki bosta danes in jutri potekala v gledališču Miela od 19. ure dalje in bosta posvečena italijanski igralki Francesci Neri. Nocoj bodo zavrteli La cena per farli conoscere in Una sconfinata giovinezza, ki ju je posnel Pupi Avati, jutri pa Matrimoni Cristine Comencini in Il papà di Giovanna (Pupi Avati). Oba večera bodo uvedli krajši posnetki eksperimentalnega kinematografskega centra CSC, posvečeni raznim italijanskim režiserjem, ki so v preteklosti v Trstu predstavili svoje prvence. Novost letošnjega festivala pa so tudi vodeni ogledi po krajih v Trstu in okolici (na primer Opčinah in Devinu), kjer so v preteklosti snemali številne filmske kadre. Za informacije in prijave info@maremetraggio.com.

Stoletnico sarajevskega atentata, žrtve katerega sta 28. junija 1914 bila habsburški nadvojvoda Franc Ferdinand in vojvodinja Sofija, bosta tržaška občina in Stalno gledališče FJK počastila s posebnim gledališkim dogodkom. V soboto in nedeljo ob 20.30 bo v sugestivnem okolju še neodprtega muzeja Diego de Henriquez (Ul. Cumanjo) zaživela predstava Sarajevo 28. junij. Zamisel zanjo je dal novinar Paolo Rumiz, nastala pa je na podlagi besedil Gilberta Fortija, ki je v pesniški zbirki A Sarajevo il 28 giugno (Adelphi, 1984) spletel enajst sarajevskih zgodb. Za režijo je poskrbel Franco Però, glasove pa bodo posameznim Fortijevim junakom posodili priznani igralci: Ariella Reggio, Antonio Salines, Fulvio Salzarano, Maurizio Zacchigna in drugi.

Predprodaja vstopnic (5€) je v teku pri blagajni gledališča Rossetti (še danes in jutri med 9. in 14. uro) in na prodajnih mestih, kjer običajno prodajajo vstopnice Stalnega gledališča FJK. V soboto in nedeljo pa bodo na prodaj tudi v muzeju Henriquez uro pred začetkom predstave (torej od 19.30).

VOLILNA REFORMA - Soočenje med Demokrasko stranko in Gibanjem petih zvezd

Renzi: Democratellum ne zagotavlja vladanja

RIM - »Volilni sistem, ki ga predlaga Gibanje petih zvezd, t. i. "democratellum", je po naši oceni zanimiv z mnogih vidikov, je pa hudo pomanjkljiv, kar se tiče zagotovitve vlade. Po našem bi že zvečer na dan volitev moralo biti jasno, kdo bo vladal.«

Tako je dejal premier Matteo Renzi, ko je včeraj kot sekretar stranke vodil delegacijo demokratov na soočenju z Gibanjem petih zvezd o volilni reformi. Poleg Renzija so Demokrasko stranko zastopali še Roberto Speranza, Debora Serracchiani in Alessandra Moretti. Za Gibanje petih zvezd pa so se srečanja udeležili Luigi Di Maio, Danilo Toninelli, Maurizio Buccarella in Giuseppe Brescia, medtem ko Beppeja Grilla ni bilo.

Kot je bilo napovedano, so srečanje neposredno oddajale nekatere spletne televizije. Grillovi privrženci so uvodoma predstavili svoj zakonski predlog, ki osvaja proporcionalni volilni sistem, med drugim pa predvideva uvedbo ne-

Udeleženci srečanja med DS in G5Z

gativnih preferenc s črtanjem imen kandidatov. Poudarili so, da je njihovo zakonsko besedilo plod posvetovanja s širokim krogom ljudi prek spleta.

Renzi je najprej izrazil zadovoljstvo, da se je Gibanje petih zvezd kon-

čno odločilo za soočenje z drugimi strankami o volilni reformi. Kot reče, pa je kritično ocenil predlog Gibanja petih zvezd, češ da je pomanjkljiv z vidika zagotovitve vlade, zaradi česar je Grillove privržence vprašal,

ali bi bili pripravljeni to pomanjkljivost popraviti z uvedbo drugega kroga volitev. Renzi je dejal, da preference ostajajo odprto vprašanje, postavil pa je še štiri druge pogoje za nadaljevanje soočenja. Po oceni demokratov mora volilni zakon »prisiliti« stranke, da se že pred volitvami izrečejo o morebitnih zaveznitvah. Premier je poleg tega Gibanje petih zvezd vprašal, ali bi bilo pripravljeno zmanjšati volilna okrožja, pa tudi ali bi bilo pripravljeno dati zakon predhodno v presojo ustavnemu sodišču ter sodelovati tudi pri drugih reformah.

Grillovi privrženci so se obvezali, da bodo svoj odgovor posredovali v nekaj dneh. Sicer pa je treba povedati, da je do srečanja prišlo pozno, saj je parlamentarna obravnava že zdavnaj stekla. Včeraj je namreč v senatu zapadel rok za vložitev popravkov k zakonskemu osnutku "italicum", o katerem se je Renzi dogovoril z Berlusconiem.

Tožilci zahtevajo proces proti Umberto Bossiju

MILAN - Milanski javni tožilci Alfredo Robledo, Paolo Filippini in Roberto Pellicano so včeraj formalno zahtevali proces proti nekdanjemu parlamentarcu in tajniku Severne lige Umberto Bossiju, proti sinovoma Riccardu in Renzu ter še 6 osebam (med temi je bivši blagajnik Francesco Belito), vpletenim v upravljanje strankine blagajne. Obtoženi so nezakonitega prilaščanja denarja in goljufije na račun države. Za bivšo podpredsednico senata Rosi Mauro so predlagali arhiviranje.

V aprilu poskok prodaje v trgovinah na drobno

MILAN - Trgovine na drobno so v aprilu, še zlasti v živilskem sektorju, zabeležile pravi poskok prodaje, k temu pa so nedvomno prispevali tudi velikonočni prazniki. Statistični zavod Istat je zabeležil 0,4-odstoten mesečni porast prodaje na drobno, tj. največjega od maja leta 2013, oziroma 2,6-odstoten letni porast, se pravi največji porast od leta 2011. Dobro so se odrezale majhne trgovine, levi delež pa si je seveda zagotovila velika distribucija. V živilskem sektorju pa je bil porast prodaje še bolj zaznaven. V aprilu je namreč prodaja poskočila za +6,7 odstotka, tak podatek pa so zadnjič zabeležili leta 2003 oziroma pred skoraj 11 leti. Zavod Istat je pri tem poudaril, da so bili v aprilu velikonočni prazniki. Na to je opozorila tudi zveza potrošnikov Codacons, ki je poudarila, da so ti podatki »optična prevara«.

LETALSTVO - V okviru temeljite restrukturacije se bo število zaposlenih zmanjšalo za 2200

Prevoznik iz Združenih arabskih emiratov Etihad prevzema skoraj polovico Alitalie

RIM - Etihad, ena najhitreje rastočih letalskih družb na svetu, je z Alitalia dosegel dogovor o pogojih nakupa 49-odstotnega lastniškega deleža v italijanskem nacionalnem letalskem prevozniku. Za zdaj ni znano, koliko bo prevoznik iz Združenih arabskih emiratov na koncu odšel za Alitalia, strani pa nameravata pogodbo dokončno doreči v naslednjih dneh.

Etihad in Alitalia sta včeraj objavila zgolj skopo sporočilo za javnost, v katerem sta sporočila še, da morajo zeleno luč transakciji prižgati še v Bruslju. Več kot 49-odstotni delež družbe zunaj EU v letalskih prevoznikih iz unije zaradi evropske zakonodaje sicer ne morejo pridobiti.

Največji nemški letalski prevoznik Lufthansa je Evropsko komisijo februarja pozval, naj blokira vsakršen poskus reševanja Alitalie s strani prevoznikov v lasti države. To naj bi namreč pomenilo državno pomoč. Etihad je sicer v lasti vladarske družine Al Nahjan iz emirata Abu Dabi.

Na italijanski strani se je omenjalo, da naj bi Etihad za skoraj polovico Alitalie odšel 560 milijonov evrov, nato pa v štirih letih v posodobitev flote vložil še 690 milijonov evrov. Italijanski prevoznik naj bi se v zameno temeljito prestrukturiral in število zaposlenih zmanjšal za 2200. Vse skupaj je trenutno v Alitalii zaposlenih 12.800 ljudi.

Sedanji lastniki italijanske letalske družbe bodo v Alitalii tako obdržali 51-odstotni delež, za dokapitalizacijo pa naj bi gledali na navedbe iz minulih tednov prispevali 200 milijonov evrov.

Pogajanja med obema družbama so potekala od konca lanskega leta. V zadnjem času se je zdelo, da so se znašla v slepi ulici, lomila pa naj bi se na velikanskem dolgu, ki si ga je nakopičil italijanski prevoznik, in na podrobnostih poslovnega prestrukturiranja tega ves čas opotekajočega se podjetja. Sindikati so namreč pričakovano negativno nastrojeni do načrtovanih odpuščanj, a italijanska vlada je za odpuščene obljubila posebne socialne načrte.

Italijanski minister za promet Maurizio Lupi je ta teden sindikate opozoril, da ima Alitalia le dve alternativni - prenovo ob vstopu Etihada ali padec v

brezno. včeraj je novico pospremil z besedami, da za prevoznika pričakuje svetlo prihodnost, saj ima Etihad veliko investicijsko sposobnost. Po nedavno razkritih internih dokumentih načrt prestrukturiranja predvideva dobičkonosno poslovanje z letom 2017.

Niso pa želeli Arabci prevzeti celotnega dolga podjetja, ki znaša okoli milijardo evrov. Pričakuje se, da bosta italijanska bančna velika Intesa Sanpaolo in Unicredit, ki sta tudi lastnika Alitalie, bodisi odpisala ali v kapital pretvorila polovico te vsote.

Alitalia se sicer vse od leta 2002 sooča z velikimi izgubami, zaradi česar jo z dragimi posegi stalno rešuje država. Zadnja leta prevoznik išče mednarodnega partnerja, ki bi ga rešil pred stečajem. Leta 2008 je bila Alitalia tik pred propadom, potem pa jo je prevzel podjetniški konzorcij CAI in jo združil z zasebno italijansko letalsko družbo Air One.

Delež v Alitalii ima tudi francosko-nizozemski letalski koncern Air France-KLM, ki pa je nadaljnje pogovore o povezovanju z Alitalio zavrnil. Razlog je bil, da ni mogel pridobiti zahtevanih garancij za prestrukturiranje, ki bi družbo napravilo dobičkonosno.

Etihad se je po letih skokovite rasti v zadnjem času podal po nakupih. Med drugim je vstopil v nemški Air Berlin, irski Aer Lingus in srbski Jat Airways, ki je potem dobil novo ime Air Serbia.

RIM - 3. maja ga je ustrelil navijač Rome Navijač Napolija Ciros Esposito podlegel ranam

V Neaplju, kjer je župan proglasil dan žalovanja, so se pojavili lepaki s podobo Cira Esposito

ANSA

RIM - Navijač Napolija, 27-letni Ciros Esposito, ki je skupil minuli mesec v streljanju pred finalom italijanskega nogometnega pokala, je včeraj zjutraj v bolnišnici v Rimu podlegel poškodbam. Esposito so 3. maja v bližini olimpijskega stadiona prepeljali v intenzivni oddelk bolnišnice Gemelli v Rimu, potem ko je utrpel več strelnih ran, ter ga večkrat operirali. V izgredivih

pred tekmo med Romo in Napolijem sta jo skupila še dva navijača Napolija, ki pa sta utrpela le manjše strelne rane.

Proti Esposito je streljal navijač Rome Daniele De Santis, ki je zdaj v zaporu. Da je bil on, je sam Esposito potrdil svojim sorodnikom. Vest o Espositovi smrti je močno pretresla italijansko javnost. Župan Neaplja Luigi De Magistris je proglasil dan žalovanja.

Na čelu žirije filmskega festivala v Benetkah Desplat

BENETKE - Francoski skladatelj filmske glasbe Alexandre Desplat bo predsedoval žiriji letošnjega mednarodnega filmskega festivala v Benetkah. Desplat, ki je med drugim napisal glasbo za Grand Budapest hotel, ni le velik skladatelj, temveč tudi velik poznavalec filmov, je njegovo imenovanje na čelo žirije utemeljil direktor festivala Alberto Barbera. Desplat je sodeloval z režiserji, kot so Stephen Frears, Roman Polanski in Ang Lee. Za svoje delo je bil večkrat nagraden. Šestkrat je bil za glasbo tudi nominiran za oskarja. Devetčlanska mednarodna žirija bo na festivalu, ki bo potekal od 27. avgusta do 6. septembra, odločala o dobitnikih zlatega in srebrnih levov.

ZLATO
(999,99 %) za kg
31.133,71 +28,30

SOD NAFTE
(159 litrov)
113,84 \$ -0,54

EVRO
1,3615 \$ 0,0

EVROPSKA CENTRALNA BANKA 25. junija 2014

valute	25. 6.	24. 6.
ameriški dolar	1,3615	1,3618
japonski jen	138,73	138,80
bolgarski lev	1,9558	1,9558
češka krona	27,435	27,443
danska krona	7,4550	7,4548
britanski funt	0,80225	0,80150
madžarski forint	307,25	305,73
litovski litas	3,4528	3,4528
poljski zlot	4,1504	4,1540
romunski lev	4,3925	4,3865
švedska krona	9,1734	9,1516
švicarski frank	1,2168	1,2173
norveška krona	8,3585	8,3035
hrvaška kuna	7,5765	7,5763
ruski rubel	45,9875	46,055
turška lira	2,9135	2,9065
avstralski dolar	1,4539	1,4490
braziljski real	3,0133	3,0212
kanadski dolar	1,4620	1,4615
kitajski juan	8,4884	8,4852
mehiški peso	17,7689	17,7300
južnoafriški rand	14,4494	14,3666

GORICA - Namesto obnove bivših občinskih uradov v Ulici Mazzini

Denar od prodaje Iriša za varnost šolskih stavb

Občinska stavba v Ulici Mazzini

Del denarja, ki bo v občinsko blagajno priteklo od prodaje energetskega sektorja družbe Iris, je treba nameniti obnovi šolskih stavb. To je predlog leve sredine v goriškem občinskem svetu, ki je včeraj vložila amandma k letošnjemu občinskemu proračunu, o katerem bosta večina in opozicija glasovali 30. junija in 1. julija.

»Iz pokrajinskega seznama šolskih objektov, ki je bil izdelan februarja 2013, izhaja, da je za obnovo in zagotovitev varnosti v vseh šolskih stavbah v goriški občini potrebnih 16.625.000 evrov. Občinska uprava je v zadnjem letu izpeljala nekaj del, velika večina ukrepov pa ostaja na papirju,« pravi načelnik Demokratske stranke Giuseppe Cingolani, po katerem je uprava Ettoreja Romolija v lanskem proračunu namenila obstoječim šolskim objektom 1.260.000 evrov, letos pa je, vsaj za zdaj, na voljo le 250.000 evrov, ki so v celoti namenjeni širitvi italijanske šole v Ulici Mascagni. V proračunu je sicer navedena tudi gradnja novega vrtca v Ulici Del Molino (potrebnih je 1.200.000 evrov), uprava pa naj bi še čakala na odgovor, ali bo Renzijeve vlada vključila ta projekt med prioritete šolske naložbe, pri katerih se občinam ne bo treba držati omejitve pakta stabilnosti. »Če upoštevamo le obstoječe šolske stavbe, je njihovem vzdrževanju in obnovi v letošnjem proračunu namenjenih samo 250.000 evrov, kar je absolutno premalo,« poudarja Cingolani in dodaja, da je bil lanski seznam šolskih naložb občine Gorica precej daljši: skupna investicija je znašala 1.260.000 evrov, dober del denarja pa je bil namenjen stavbi slovenske Večstopenjske šole v Ulici Grabizio (500.000 evrov) in štandreški osnovni šoli (150.000 evrov).

»Odboru predlagamo, naj v letošnjem proračunu nameni šolam še vsaj 600.000 evrov. Uprava naj v ta namen uporabi del zadnje tranše t.i. »zakladka«, ki ga bo dobila od prodaje energetskega sektorja družbe storive Iris in ki ga je nameravala vložiti v druge projekte,« pravijo Cingolani, Rosy Tucci (Gorizia è tua) in Stefano Abrami (Italija vrednot). Največji delež - 450.000 evrov - bi morala uprava »odščitni« načrtu obnove bivših občinskih uradov v Ulici Mazzini. Župan je nameraval vanje ponovno preseliti osebje in urade, ki od leta 2004 delujejo v ob-

Sedež občinskih uradov v Ulici Garibaldi

činski stavbi v Ulici Garibaldi, v katero naj bi se nato preselila kvestura, kaže pa, da se ta načrt - vsaj kratkoročno - ne bo uresničil. »Zato se nam zdi primerno, da nameni občina teh 450.000 evrov raje vzdrževanju šol, ki so prioriteta pomena za upravo in občane,« je ocenil Abrami. Dodatnih 100.000 evrov za šolske objekte bi po mnenju predstavnikov opozicije lahko našli v postavki, ki je namenjena vzdrževanju občinskega in državnega premoženja, zadnjih 50.000 evrov pa bi lahko »postrgali« iz postavke »Obnova zavoda Lenassi in telovadnice«, za katero bi ostalo na voljo še 700.000 evrov.

Katere šole in vrtci pa bi najprej potrebovali denar iz »zakladka?« O podrobnostih se bomo še dogovorili, obnove pa so najbolj potrebne nižje srednje šole. Tem bi namenili 300.000 evrov, osnovnim šolam 200.000, vrtcem pa 100.000 evrov,« menijo v opoziciji. Cingolani upa, da bo občinska uprava prisluhnila predlogu leve sredine, ki želi biti čim bolj konstruktivna, svetnik SEL Livio Bianchini pa ni preveč prepričan, da se bo to zgodilo. »Amandma bodo kot običajno zavrnili,« pravi Bianchini. (Ale)

CARA V GRADIŠČU

»Priseljenci so brez bolničarske oskrbe«

»V centru za proslce azila CARA v Gradišču ne zagotavljajo celodnevne bolničarske oskrbe,« trdi deželni svetnik Rodolfo Ziberna, ki je na predsednico dežele FJK Deboro Serracchiani in odbornika Giannija Torrentija naslovil svetniško vprašanje, v katerem opozarja, da naj bi v prejšnjih dneh varnostniki zadrug Luoghi comuni in Connecting People, ki upravljata center za priseljence, preprečili bolničarju vstop v ambulančo. »To pomeni, da 200 priseljencev ne zagotavljajo zdravstvene oskrbe 24 ur dnevno, kot predvideva pogodba o upravljanju centra,« pravi Ziberna in izpostavlja, da so nekateri bolničarji, ki delajo za zadrugo Luoghi comuni, že skoraj eno leto brez plače.

GORICA - Vlomili so v skladišče

Tatovi na občini

Neznanci odnesli kosilnice in druge stroje, ki jih uporabljajo občinski delavci

Vhod v občinsko drevesnico v Ločniku

BUMBACA

Goriška občina je bila tarča tatvine. Neznanci so vlomili v skladišče občinske službe za vzdrževanje zelenic in parkov, ki se nahaja v Ulici Brigata Re v Ločniku, tik ob občinski drevesnici pri domu za starejše občane Angelo Culot. Tatovi so s seboj odnesli različne stroje, ki jih občinski delavci uporabljajo pri vsakdanjem delu, skupna vrednost plena pa naj bi znašala več tisoč evrov.

Tatvina se je po vse verjetnosti zgodila v torek pozno popoldne ali v noči s torika na včerajšnji dan. Delavci občinske službe so skladišče zaprli v torek ob 16. uri, tatvino pa so odkri-

li šele včeraj zjutraj ob 7. uri. Po besedah pristojnega občinskega funkcionarja Paola Fornasiereja so neznanci vlomili v skladišče z zadnje strani, ki je z Ulice Brigata Re ni videti. Prerezali so mrežo in vstopili v prostore, kjer so shranjeni stroji in drugo orodje občinske službe: izginili so kosilnice, pihalniki za čiščenje cest, kompresorji in drugo orodje.

Skupna vrednost plena je nekaj tisoč evrov, stroji pa so bili k sreči zavarovani. Skladišče občinske službe so namreč tatovi že obiskali lani. Objekt so zaščitili z rešetkami, ki pa očitno niso bile dovolj učinkovite. (Ale)

TRŽIČ - Triletni načrt občinskih naložb

S Fincantierijem dogovor za prekvalifikacijo Pancana

V trziški ladjedelnici družbe Fincantieri

BONAVENTURA

Tržiška občina je v svoj triletni načrt naložb vključila tudi okvirni programski dogovor, ki ga je podpisala z ladjedelnico družbo Fincantieri. Za občino je ta sporazum zgodovinski rezultat, ki bo omogočil ureditev nekaterih nepremičnin in območij, izboljšanje prometnih povezav v četrti Pancano in rešitev težav, ki so povezane s novo namembnostjo nekaterih zemljišč ob trziški tovarni ter z odprtjem muzeja ladjedelnštva, do katerega bi moralo priti leta 2015.

Prvi cilj, za katerega se je zavzemala tudi prejšnja občinska uprava Gianfranca Pizzolitta, je odstranitev železniških tirov, ki so nekdo služili ladjedelnici Fincantieri, danes pa so zapuščeni. Obči-

na in družba Fincantieri si bosta dalje izmenjali nekatera zemljišča v Pancanu, kar bo olajšalo reševanje problema tovornega prometa in zasedenosti parkirišč, ki se jih poslužujejo delavci ladjedelnice. Družba Fincantieri bo odstranila zapuščene železniške tire, zemljišča, po katerih so speljani, pa bo odstopila občini, ki jih bo lahko spremenila v zelenice in kolesarske steze. Občina bo poskrbela za urbanistično ureditev stavbe, ki ji pravijo Albergo Operai, in njene okolice, družba Fincantieri pa bo odgovorna za prekvalifikacijo južnega brega kanala Valentini, ki bo tako lahko postal dostopen javnosti. V Pancanu bosta ladjedelnica družba in občina poskrbeli tudi za ureditev novih parkirnih mest za delavce in občane.

Delovno mesto v Krminu

Občina Krmin je pripravila projekt družbeno koristnih del, v okviru katerega bo začasno zaposlila eno osebo. Cilj projekta je izboljšanje kulturne in turistične ponudbe občine, zato bo uslužbenec skrbel za organizacijo kulturnih in rekreativnih pobud, urejanje dokumentov občinske knjižnice, odpiranje muzeja ter raznašanje informativnega gradiva. Trajanje pogodbe je 52 tednov, prijave zbirajo do 10. julija na uradu za zaposlovanje v Ulici Alfieri v Gorici.

Lucia Pillon o tovarnah svile

V astronomskem observatoriju v Fari bo noč ob 20.30 srečanje z arhivistko in raziskovalko goriške preteklosti Lucio Pillon, ki bo predavala o tovarnah svile na Goriškem v osemnajstem stoletju; vstop bo prost.

Kras in Soča ob stoletnici

V galeriji Mario di Iorio državne knjižnice v Gorici bodo danes ob 18. uri odprli skupinsko razstavo z naslovom »2014. Tra Isonzo e Carso«, ki jo prireja krožek Mazzini iz Tržiča ob 100-letnici prve svetovne vojne. Dela 24 umetnikov bodo razstavili tudi v Nabrežini in v Turjaku.

Pesniško branje v parku

V Devinu tačas potekajo 15. poletne rezidence, ki se jih na pobudo revije Almanacco del Ramo d'Oro udeležujejo pesniki, prevajalci in kritiki z različnih koncev sveta. Kanček pesniškega vzdušja pa bo nočjo zaživel tudi v Gorici, saj je v parku državne in mestne knjižnice v Ulici Mameli predviden pesniški večer. Na branju, ki ga prirejajo v sodelovanju s festivalom Acque di Acqua - Culturaglobale, bodo nastopili vietnamski pesnik Nguyen Chi Trung, italijanski vsestranski besedni ustvarjalec Elio Pecora ter Annamaria Ferramosca, Giacomo Vit in Antonella Doria.

Zbirka domoljubnih pesmi

V dvorani novogoriške knjižnice bo danes ob 18. uri potekal domovinski večer in pogovor z Igorjem Pirkovičem, dolgoletnim urednikom in novinarjem, ki bo predstavil svojo zbirko domoljubnih pesmi »Slovenska pesem: Zbirka pesmi o domovini«. (km)

GORICA - Pogovor z direktorjem festivala

»Upam, da je bog vegetarijanec ...«

Letos prvič na gradu - Spored predstavijo danes

Tridnevno dogajanje, sedemdeset gostov, petdeset kulturnih dogodkov ... z zelenim srcem. Tako se letos predstavlja Vegetarijanski in okoljski festival, tridnevni dogodek združenja Event Green, ki postaja vse bolj razpoznaven in si je v samih štirih letih zaslužil mesto med najpomembnejšimi festivalskimi goriškimi dogodki. »Ampak definicije, da smo hibrid med Okusi na meji in festivalom eStoria, ne sprejemam,« takoj na začetku pogovora pojasni direktor vegetarijanskega festivala Massimo Santinelli. »Naš festival sloni na skromnih sredstvih, ampak zelo bogati domišljiji: smo manjši, ampak željni dela. Z izvirno in kakovostno ponudbo, ki privablja tudi obiskovalce iz bližnje Slovenije in številnih italijanskih dežel, se skušamo diferencirati od ostalih goriških prireditev.«

Letošnji festival (podroben spored bodo predstavili na današnji tiskovni konferenci) bo potekal med 4. in 6. julijem na goriškem gradu. In ravno nova lokacija je morda največja novost tridnevnega shoda ljubiteljev okolju prijaznega načina življenja. Zamisel se je porodila skoraj slučajno, neke zimske deževne nedelje, ko se je Santinelli podal v obnovljeno grajsko naselje.

»Pomislil sem: če je na gradu kljub slabemu vremenu tako lepo, kako bo šele poleti! Goriški grad je res fantastična lokacija in moje življenjsko vodilo se glasi: drzni si! V svojem življenju in delu skušam redno spreminjati vsebine in to želim posredovati tudi sodelavcem. Ko sem predlagal, da vegetarijanski festival preselimo iz t.i. Kazermet na osrednji Travniki, je bilo nekaj konfliktov, izbira pa se je izkazala za pravilno in z njo je festival doživel kakovostni skok. Upam, da bo isto veljalo tudi za selitev na grad.«

Santinelli priznava, da je nova lokacija tudi problematična, predvsem iz logističnih razlogov (prevozi, razne napeljave ...), tako občinska kot pokrajinska uprava pa sta predlog podprli in aktivno pristopili k njegovi uresničitvi. »V uporabo so nam na primer dodelili Pokrajinske muzeje in šotor, v katerih bodo potekali kulturni dogodki. Dežela FJK ni neposredno udeležena, sodeluje pa preko svoje agencije Turismo FVG, ki (sicer nekoliko z zamudo) pripravlja zanimivo ponudbo za zunanje obiskovalce. Menim pa, da bi bilo neumno, če uprave ne bi podprle našega festivala, saj sloni njegova organizacija na profesionalni strukturi.«

Na vprašanje, ali so javne uprave tudi finančno podprle prireditev, je Santinelli diplomatsko odgovoril, da bodo ra-

Massimo Santinelli (zgoraj), na lanskem festivalu (desno)

čune delati po koncu festivala ..., a tudi, da je ekonomski vidik eden glavnih razlogov, zaradi katerih bi se lahko odločili za njegovo selitev. Organizatorjem baje ponudb ne manjka, snubijo jih vegetarijanci iz drugih italijanskih dežel.

»Danes je največji sponzor festivala podjetje Bio lab (njegov lastnik je Santinelli; op. nov.), brez katerega si ga ne bi mogli zamisliti. Cilj pa na to, da bi festival v prihodnje stal na svojih nogah. Danes gotovosti ni, prav tako pa ne moreš izključiti nobene možnosti, tudi selitve ali ustvarjanja dodatne ponudbe v drugem mestu ne. Če pa me sprašujete, ali bomo festival organizirali tudi v prihodnje, ... lahko le upam, da je bog vegetarijanec.« V pričakovanju potrditve iz onostranstva pa Santinelli še bolj upa, da bodo festival podprli tudi obiskovalci. »Naša prireditev potrebuje podpornike, zato vabimo vse, ki jo bodo obiskali, da nabavijo našo VAG-BAG, torbo iz ekološkega bombaža, polno ekoloških izdelkov, s katero financiramo vegetarijanski festival.«

Tridnevni spored bodo kot omejeno podrobneje predstavili danes, Santinelli pa podčrtuje, da bo kulturna ponudba zelo raznolika, za kar nosijo za slugo predvsem »odlični sodelavci, med katerimi so dekleta v večini, ki mesece snujejo program«. Organizatorji želijo privabiti zelo široko paleto obiskovalcev, tudi take, ki imamo ob sadju in zelenjavi radi tudi krašk pršut ... »Vsi skeptiki so vabljeni na grad, da obiščejo našo vegetarijansko tržnico in prisluhnejo našim gostom. V središču ne bodo samo striktno vegetarijanske teme, govorili bomo o ekologiji, mestnih vrtovih, sportu ... Predvsem pa o zelo aktualnem vprašanju: kam nas vodi ta splošno razširjena potrošniška kultura?«

Poljanka Dolhar

GORICA - Na slovenskih višjih srednjih šolah

Nekateri so si oddahnili

Dijaki družboslovnega liceja in zavoda Zois ter del maturantov znanstveno-tehnološkega liceja opravili ustni izpiz

Dijaki in dijakinje družboslovnega liceja Simon Gregorčič, pravno gospodarsko podjetniške smeri zavoda Žiga Zois in nekateri maturantje znanstveno-tehnološkega liceja Simon Gregorčič so si včeraj že oddahnili, saj so z ustnim delom izpiza zaključili maturo. Danes bodo lahko »okusili svobodo« še preostali maturantje lice-

ja Gregorčič, dijaki zavoda za informatiko Jurij Vega, zadnji pa bodo prišli na vrsto maturantje klasičnega liceja Primož Trubar, ki se bodo »mučili« do sobote.

Med prvimi, ki so včeraj zaključili višješolsko kariero, je bila Mihaela Devetak. Dijakinja zavoda Zois je bila po opravljenem izpitu videti zelo dobre volje, zato smo jo zaprosili, naj nam razkrije

Eva Speranza (levo) in Mihaela Devetak (zgoraj) včeraj pred komisijo

BUMBACA

temo svojega maturitetnega referata. »Posvetila sem se družinskemu podjetju, in sicer Lokandi Devetak. Orisala sem njeno zgodovino ter pripravila "business plan" oz. poslovni načrt za prihodnost. Nato se je komisija navezala na vsebino referata, saj sem pri angleščini odgovarjala na vprašanja s področja marketinga, pri italijanščini sem opisala lik Ungaret-

tija ter spregovorila o slovenskih avtorjih v času prve svetovne vojne. Nato sem odgovarjala tudi na vprašanja s področij matematike, gospodarstva in prava,« nam je zaupala Mihaela.

Včeraj je svojo višješolsko pot zaključila tudi Petra Mosetti, dijakinja znanstveno-tehnološkega liceja Simon Gregorčič, ki je v svojem referatu obravnavala zanimivo temo. »Posvetila sem se liku Friedricha Wilhelma Nietzscheja in njegovi teoriji o nadčloveku, s tem da sem vključila tudi Mussolinija in Hitlerja. Nato so se profesorji osredotočili na temo referata, med spraševanjem pa sem morala dokazati svoje kompetence na področju filozofije, astronomije, ekologije, matematike, umetnostne zgodovine, slovenščine in zgodovine,« je Petra opisala svoj ustni izpiz. Po izpitu smo zmotili še Evo Speranza, dijakinjo družboslovnega liceja Gregorčič, ki je v uvodnem delu spregovorila o nasilju nad ženskami. »Po predstavitvi referata so me čakali še številni predmeti, in sicer italijanščina, matematika, filozofija, slovenščina, zgodovina, telesna vzgoja in družboslovje,« je povedala Eva.

Končne izide bodo že danes popoldne dočakali dijaki znanstveno-tehnološkega liceja Gregorčič ter dijaki in dijakinje zavoda Zois in Vega. Maturantje družboslovnega liceja Gregorčič in klasičnega liceja Trubar pa bodo morali počakati do sobote, ko bo nad letošnjo maturo v slovenskem višješolskem centru v Gorici padel zastor. (av)

Udeleženci ustanovnega srečanja v Primožičevi gostilni v Gorici

BUMBACA

V petek minulega tedna se je zbrala skupina upokojenih obrtnikov in malih podjetnikov z območja goriške pokrajine v Italiji, med katerimi so bili prisotni že aktivni člani Društva upokojenih obrtnikov in malih podjetnikov Slovenije (DUPOS), pet novo včlanjenih

in nekateri opazovalci. Sklicatelj sestanka je bil poznani goriški gostinec Vito Primožič skupaj s članom upravnega odbora društva Igorjem Orlom.

Po uvodnem pozdravu Primožiča je besedo prevzel predsednik društva Jože Elersič in ga predstavil po vsebini in

GORICA - Nova enota društva DUPOS

Tudi čez mejo

»Zgodovinski trenutek« - Predsednik območnega odbora bo Vito Primožič

obliki. Posebej je poudaril statutarne določbe, ki prostovoljno društvo DUPOS uvršča med tiste vrste tovrstnih organizacij, ki se organizirajo po vsej Sloveniji in tudi med slovenskimi rojaki v zamejstvih. Glede na sedež DUPOS-a v Novi Gorici ter na dolgoletne in odlične odnose med obrtniki in malimi podjetniki iz Slovenije in zamejstva v Italiji je nastala najugodnejša klima za organiziranje enote omenjenega društva prav v Gorici - za območje goriške pokrajine. Kasneje se predvideva še podobna enota za območje tržaške pokrajine.

Na goriškem delovnem srečanju je bil torej ustanovljen območni od-

bor društva DUPOS v Gorici in dogovorjeno je bilo, da ga bo kot predsednik vodil Vito Primožič. Na nadaljnjih sestankih odbora bodo izvolili še celotno vodstvo in začeli delovati kot del slovenske društvene organiziranosti v Italiji.

»Ocenjujemo, da je ta oblika čezmejnega društvenega delovanja inovacija - sploh prva ne le med slovenskimi rojaki v Italiji, ampak tudi sicer. Za DUPOS pa je to bil prav gotovo zgodovinski trenutek ob ustanovitvi prve organizacijske enote izven Slovenije,« so sporočili iz Društva upokojenih obrtnikov in malih podjetnikov Slovenije.

GORICA - Razstava članov Posoškega fotografskega krožka

V »krajih miru«

Dve izmed razstavljenih fotografij (levo) in govorniki na odprtju razstave v galeriji centra Lojze Bratuž (spodaj)

BUMBACA

Devet članov Posoškega fotografskega krožka je v petintrideset okvirjev namestito dovršeno napravljene posnetke o »krajih miru« nekaj deset tisoč vojakov, ki so bili pobiti med prvo svetovno vojno na območju, dolgem 400 kilometrov in širokem na desetine kilometrov od Ogleja do kraške planote, od Trente do Devina. Gre za pokopališča, kostnice in cerkve, kjer so shranjene kosti padlih. Razstavo z desetimi posnetki so ob prisotnosti tridesetih občanov odprli v ponedeljek v Kulturnem centru Lojze Bratuž, kjer je upravitelj Franca Žgavec pozdravila uradne predstavnike in navadne obiskovalce. Od prvih sta bila pravzaprav le dva: pokrajinski odbornik Federico Portelli, zraven njega pa uniformirani častnik finančne straže. Prvi je pozdravil v imenu svoje uprave, ki je soudeležena v tej in številnih drugih pobudah, povezanih s stoletnico začetka vojne. Priprave nanjo so se začele leta 2011 in so ves čas bile usmerjene v razmišljanja o krutosti vojne in v kritiko do retorike. Priklical je v spomin Ungarettijev obisk, ki je leta 1966 zaprepačen komentiral prostorsko ureditev kostnice v Redipulji. Kolikšna razlika med pogledom na posnetek vzpetine sv. Elije z vrstami grobov in sedanjim kamnitim stopniščem na nasprotni strani! Prisotne je pozdravila tudi predstavnica Fundacije Goriške hranilnice, na violino pa je Bachov preludij zaigral Aleš Lavrenčič in požel najdaljši aplavz.

Agostino Colla je v imenu fotografskega krožka opisal opravljeno delo, ki so ga opravili za fotografiranje lokacij na navedenem ozemlju, in napovedal, da bo drugo gradivo na razpolago v bližnji prihodnosti. Izpostavil je humanost, ki izžareva iz majhnih, malo znanih pokopališč, za katere v odmaknjenih krajih skrbijo krajanje. Opaziti je, da že nekaj let obiskujejo grobišča sorodniki padlih iz daljnih krajev ne glede na sedanjo obletnico. Na koncu se je pritožil nad ničevno pozornostjo do opravljenega dela, ki jo izkazuje občinska uprava. Za njim je spregovoril prejšnji predsednik Antonio Fabris in opozoril na raziskovalni pristop sedanjega fotografiranja, ki ga opravljajo tudi s pomočjo slovenskih zemljevidov, na katerih so (pohvalno) zabeležena stara pokopališča. Zaključil pa je z vprašljivim podčrtanjem vzgibov, ki so vodili italijanske vojake, ki so se žrtvovali za tedaj še »neodrešena« (!) ozemlja.

V uvodnem okvirju je mogoče razbrati nekaj pretresljivih podatkov. Iskanje, zbiranje in prekopavanje ostankov teles - tudi visoko v gorah, grapah, jarkih in celo na vrtovih domačij - se je začelo leta 1920. Z leti so našli 2876 ograjenih grobišč. Ogromno so jih ukini in odkopane ostanke osredotočili na sedanjih 349 vojaških pokopališč. Tem je potrebno dodati 203 krajevnih civilnih pokopališč, ki so jih razširili, da so vanje prenesli trupla, v večini primerov neznanih vojakov. Odkopali in zopet pokopali so 175.000 trupel!

Samodejno se postavlja vprašanje, zakaj je bil za tedaj celotno operacijo izbran Videm in ne Gorica (celo Santa Gorizia!), ki je bila v središču dogajanj. Morda zato, ker je bila porušena? Zakaj pa so kasneje urade premestili celo v Padovo? Če ne bi bili priča sedanjemu premeščanju ustanov in zavodov iz mesta, bi se pomislek niti ne porodil ... (ar)

SOVODNJE - Ženski balinarski turnir V prijetni družbi ciljale na pokale

Meddržavni ženski balinarski turnir, ki ga vsako leto organizira Društvo slovenskih upokojencev za Goriško v Sovodnjah ob Soči, je letos potekal v nedeljo, 15. junija.

Že zgodaj zjutraj so prispelle na sovodensko balinišče pri Kulturnem domu vse povabljene ekipe. Pozdravu društvenega odbornika Emila Tomsiča je sledilo žrebanje skupin, nakar so se tekmovanja začela v Sovodnjah in na balinišču v Štandrežu. Po dopoldanskih tekmah so člani društva pripravili kosilo kar na prostem, ker je bilo vreme naklonjeno. Balinarke so se še bolj zavzeto izkazale v polfinalnem in posebno v finalnem tekmovanju. Prvo mesto so zasluzeno osvojile tekmovke iz Renč ter prejele zlato kolajno in pokal sovodenske občine. Na drugo mesto se je uvr-

stila ekipa iz Kanala in si prislužila srebrno kolajno, na tretje mesto ekipa iz Solkana, na četrto pa iz Nove Gorice. K uspehu turnirja so prispevali sodnika Emil Tomsič in Marjan Devetak ter društvene članice; kot je že utečena navada, so slednje med drugim pripravile kosilo in sladice za vse udeležence.

Goriško društvo upokojencev je tudi tokrat lahko računalo na dragoceno pomoč posameznikov in ustanov. Organizatorji turnirja so letos posebej hvaležni domačino Venčetu Gulinu za pridne roke pri peki mesa, prav tako darovalcem pokalov, občini Sovodnje ter Zadrugi banki Doberdob in Sovodnje. In sporočajo: »Če bi še katere ženska rada prišla v družbo balinark, je vabljeni, da se balinarskemu krožku pridruži ob četrtkih na balinišču v Sovodnjah.« (at)

Udeleženke balinarskega turnirja

NOVA GORICA - Knjiga »Fajtji hrib«

Vojna na Krasu

Vsaka primorska vas naj postavi spominsko tablo padlim

Branko Marušič in Vasja Klavora

FOTO VIP

»Fajtji hrib« je naslov knjige, ki jo je Vasja Klavora sestavil na podlagi temeljitega poznavanja dogodkov na soški fronti med prvo svetovno vojno in zlasti na Komenskem Krasu v letih 1916 in 1917. Knjigo so pred kratkim predstavili v Bevkovi knjižnici v Novi Gorici, k pobudi pa je pristopil še Kulturni dom iz Gorice.

O Klavori, ki je avtor številnih knjig predvsem na temo prve svetovne vojne, in njegovem delu je spregovoril zgodovinar Branko Marušič, ki je pisca vključil med boljše poznavalce poltretje leto trajajočih spopadov v Posočju. Marušič je pojasnil tudi nekatera ozadja vojne na slovenskih tleh. Za Italijane je vojna pomenila konec njihovih napreznj po združitvi Italije, za Slovence pa je bila tragedija, od katere si še nismo povsem opomogli. Opozoril je tudi na naivni odnos slovenskih strokovnih krogov in nekaterih političnih predstavnikov, ki v imenu dobrososedskih odnosov včasih pozabljajo, da je vojna prinesla slovenskemu narodu 25-letno zatiranje. V obdobju fašizma je bilo dovoljeno povečevati le italijanske zmage, lastne žrtve pa so morale v pozabo. Do teh vprašanj se moramo vesti bolj dostojanstveno, je poudaril goriški zgodovinar. Čeprav je minilo skoraj sto let

od tedanjih dogodkov, je opozoril Marušič, se problematike vojne ne smemo lotevati s površnim in nemalokrat skomercializiranim pristopom. O Klavorovem pisanju knjig o vojni pa je dejal, da je dostojanstveno in obenem objektivno tako iz vojaškega kot tudi človeškega vidika.

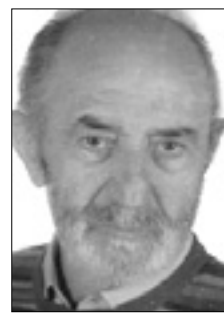
Knjiga »Fajtji hrib« je posvečena vzpetini na Komenskem Krasu, ki je v zgodovini zabeležena zaradi krvavih bojev. Klavora in Marušič sta med predstavitvijo osvetlila marsikatero okoliščino iz predvojnega, vojnega in povojnega obdobja. Številni poslušalci v predavalnici Bevkove knjižnice so se seznanili tudi z manj znanimi dogodki, med drugim so izvedeli, da nevdržnemu stanju navkljub so se na fronti uveljavljali tudi pisatelji in pesniki, ki so za sabo pustili pričevalna besedila v verzih in prozi. Iz razprave, ki je sledila predstavitvi knjige, je izšel utemeljen poziv, naj iz govorov in pisanja ob stoletnici začetka prve vojne izločimo besedo »proslava«, saj trpljenja in tragedije ne gre proslavljati. Poudarek pa zasluži še poziv k vlaganju v napor, da se raziščejo in evidentirajo v vojni umrli krajanje, tako da bi vsaka primorska vas postavila spominsko tablo z njihovimi imeni. (vip)

SOVODNJE - Pogreb bo danes

V 74. letu za vedno odšel Darko Krascek

Življenje je posvetil družini in svemu poklicu, ki ga je opravljal z velikim zanosom in resnostjo. Tako se bodo sorodniki in znanci spominjali Darka Krasceka iz Sovodenj, ki ga je zahrbtna bolezen v torek zjutraj iztrgala njegovim najdražjim. Umril je v goriški bolnišnici, star je bil 74 let.

Darko Krascek se je rodil v Mirnu 20. maja 1940. Osnovno šolo je obiskoval v Sovodnjah, prav kmalu pa se je začel zanimati za avtomobile in njihovo delovanje. Izučil se je za avtomehnika: bil je še zelo mlad, ko se je zaposlil v delavnici Gina Braidotija v Mošu, nakar so ga vzeli v službo v avtomobilni delavnici Peugeot Prima Preza, kjer se je izkazal kot vesten, marljiv in izkušen mehanik. Na Majnicah je delal vse do upokojitve. V prvi polovici 60. let se je poročil

DARKO KRASCEK

z Iolando Princij, s katero si je uredil dom v Sovodnjah. Lani sta praznovala zlato poroko. Ob ženi zapušča Krascek sinova Claudia in Ilario, vnuka Mattio ter brata Joška in Vero. Pogreb bo danes ob 14. uri v sovodenski cerkvi. Odhod iz kapele splošne bolnišnice je predviden ob 13.45.

NOVA GORICA - Ulično gledališče

Pred teatrom se bo znova zadrževala Ana Desetnica

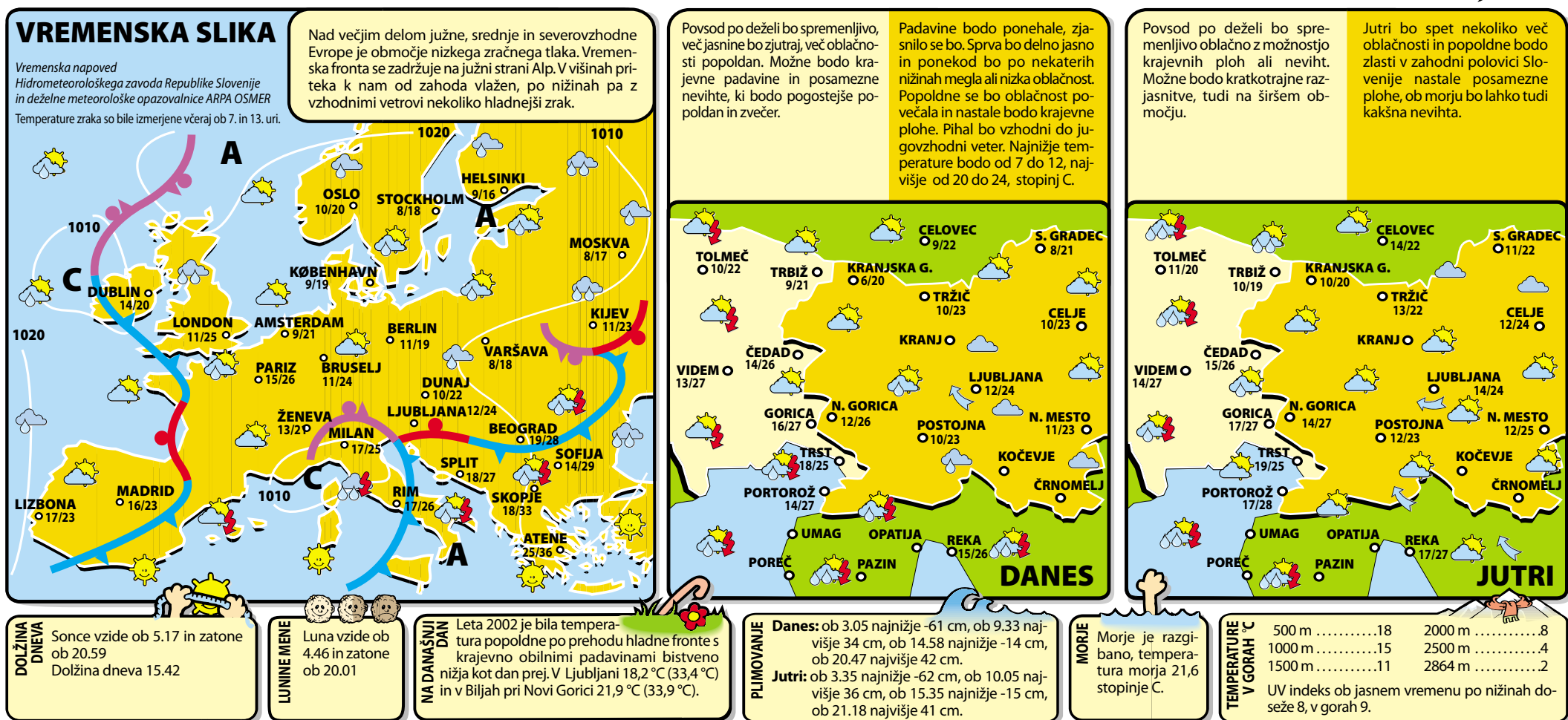
Festivalsko dogajanje se bo začelo jutri z vertikalnim plesom

Jutri v Novo Gorico znova prihaja mednarodni festival uličnega gledališča Ana Desetnica. Letošnja izvedba nosi podnaslov »Tkanina mesta«. Do 8. julija bo festival najbolj pisana nit mestne tkanine, pravijo organizatorji. Glede na pripravljene programe jim gre kar verjeti. Letos so celo zaostri vstopna merila za tisti programske del, ki se posveča domači produkciji. Tako so se v program uvrstile resnično najbolj izdelane domače predstave.

Festivalsko dogajanje se bo začelo jutri ob 22. uri z vertikalnim plesom z multimedijo »Vertigo« slovensko-francoskih ustvar-

jalcev. V torek ob 18. uri sledi predstava »Romeo in Julija« v izvedbi slovenskega Šugla gledališča. Istega dne ob 20. uri bo na sporedu še ena predstava, in sicer španska »Neverjetna skrinja«. V petek, 4. julija, bo predstava z maskami »Osebnost, prosim!« ob 19. uri izvedel slovensko-ameriški duo, ob 20. uri bo sledilo francosko »Podeželsko žongliranje«. Ana Desetnica se v Novi Gorici zaključuje z italijansko pohodno predstavo »Parada«.

Festival v mestu gosti domače Slovensko narodno gledališče ob podpori mestne občine. Vse predstave bodo pred gledališko stavbo, vstop bo prost. (km)

Parlament poziva predsednika k odstopu

BUKAREŠTA - Romunski parlament je včeraj predsednika Traiana Basescuja pozval k odstopu, in sicer zaradi aretacije njegovega brata, obtoženega prejemanja podkupnine. Parlament je včeraj glasoval s 344 glasovi v prid pozivu k odstopu, 17 je bilo zadržanih. Dve manjši stranki, naklonjeni predsedniku, sta glasovanje bojkotirali. Do aretacije predsednikovega brata Mircea Basescuja je prišlo minul teden, saj naj bi v zameno, da bi iz zapora pomagal enemu od najbolj zloglasnih romunskih kriminalcev, prejel 250.000 evrov. Gre za Sanduja Anghela, ki velja za vodjo mafijskega družinskega klana. (STA)

Meryl Streep bo v novi komediji zaigrala s hčerko

LOS ANGELES - Ameriška igralka Meryl Streep in njena hčerka Mamie Gummer bosta mamu in hči upodobili tudi na velikem platnu. Zaigrali bosta v komediji Ricki and the Flash, ki jo bo režiral Jonathan Demme. Streepova bo zaigrala v naslovni vlogi Ricki, ženske srednjih let, ki je zaradi želje po zvezdnitvu svojo družino postavila na stranski tir, vendar se ji ponudi nova priložnost za izboljšanje njihovih odnosov. Gummerjeva, poznana po nastopih v televizijskih serijah John Adams, The Big C in The Good Wife, pa bo upodobila njeno hčerko Julie. (STA)

ŠPANIJA - Prva preizkušnja za novega kralja Felipeja VI.

Sodišče potrdilo obtožnico proti princesi Cristini in možu

MADRID - Špansko sodišče je včeraj potrdilo obtožnico proti sestri španskega kralja Felipeja VI., Cristini in njenemu možu Inakiju Urdangarinu, ki sta obtožena pranja denarja in davčne utaje. Končno odločitev o tem, ali bo morala princesa na sojenje, bo sprejelo sodišče v Palmi de Majorca. Če bo obveljala odločitev preiskovalnega sodnika, bo 49-letna Cristina prva iz španske monarhije, ki bo v zgodovini monarhije sedela na zatožni klopi.

Obtožnica Cristino in njenega moža, sicer poslovneža, bremeni, da sta iz javnih sredstev, namenjenih dobroteljni ustanovi Noos, utajila šest milijonov evrov. Cristina je bila članica upravnega odbora Noosa, njen mož pa predsednik. Obenem sta bila lastnika podjetja Aizoon, za katerega preiskovalci sumijo, da je služilo le kot krinka za pranje denarja. Preiskovalni sodnik je sicer februarja letos šest ur zasliševal Cristino v zvezi z računi, ki kažejo, da je uporabljala denar podjetja Aizoon za osebne namene. Tako je z njim financirala dela v njenem domu v Barceloni, plesni tečaj ter knjige o Harryju Potterju.

Princesa Cristina, sicer mati štirih otrok z magisterijem univerze v New Yorku, je v svojem zagovoru dejala, da je preprosto zaupala svojemu možu in ni o njegovih poslovnih zadevah vedela ničesar. A preiskovalni sodnik je po štiriletni preiskavi zaključil, da bi Urdangarin vse skupaj težko izpeljal brez njene privolitve. Cristinini odvetniki so že napovedali, da se bodo zoper odločitev sodišča pritožili.

Tako je šest dni po tem, ko je 46-letni Felipe prevzel prestol, pozornost v Španiji usmerjena v sestriški škandal. Felipe je ob svojem ustoličenju med drugim obljubil "iskreno in transparentno" monarhijo, a ni jasno, kako bodo obtožbe proti njegovi sestri in njenemu možu vplivale na njegovo ugled. (STA)

Princesa Cristina

Oproščen zdravnik, ki je ubil na smrt bolne paciente

PAU - Sodišče v francoskem mestu Pau je včeraj zdravnika, ki je s smrtonosnimi injekcijami povzročil smrt sedmih neozdravljivo bolnih pacientov, oprostilo vseh obtožb. V Franciji je sicer evtanazija nezakonita, 53-letni zdravnik pa se je izognil dosmrtni ječi, poroča francoska tiskovna agencija AFP.

Nicolas Bonnemaison, ki je že izgubil zdravniško licenco, se je pred sodiščem zagovarjal zaradi zastrupitve "posebej ranljivih posameznikov" - petih žensk in dveh moških. Vseh sedem je umrlo med marcem 2010 in julijem 2011, kmalu zatem ko so bili sprejeti v bolnišnico v francoskem jugozahodnem mestu Bayonne, kjer je Bonnemaison delal.

Sojenje se je začelo 11. junija, na njem pa je bilo slišati čustvene in napete govore o sočutju, osamljenosti zdravnikov pri sprejemanju odločitev, nevarne moči zdravnikov in agoniji pacientov. "Nihče ne bo šel domov, ne da bi se ga dotaknil tukaj izrečene besede," je v zaključnem govoru poudaril tožilec Marc Marree. Proces je v Franciji znova spodbudil razpravo o zelo občutljivi temi evtanazije. V Franciji je ta nezakonita, je pa predsednik Francois Hollande v predsedniški kampanji leta 2012 napovedal, da bo preveril možnosti za njeno legalizacijo. (STA)

RAZISKAVA - Nature Communication

Rakava obolenja so stara več kot 600 milijonov let

ZAGREB - Mednarodna skupina znanstvenikov je dokazala, da so rakavi tumorji zelo stara sistemska bolezen, ki je nastala pred več kot 600 milijoni let. Predstavitelj znanstvenega prispevka, ki je bil objavljen v časopisu Nature Communication, je v Zagrebu pojasnil vodja skupine, hrvaški evlucijski genetik Tomislav Domazet Lošo.

"Pri iskanju porekla gena raka, ki povzroča tumorje, smo nepričakovano ugotovili, da mnogi geni izvirajo že iz prvih živali," je dejal Domazet Lošo v torek na novinarski konferenci v Zagrebu. Raziskava je potekala tri leta v sodelovanju z njegovim kolegom Tautzom Diethardom z nemškega inštituta Max Planck.

Lošo je poudaril, da sta z Diethardom domnevala, da so prve večcelične živali imele gene, ki lahko povzročajo rak pri ljudeh. Pogrešala pa sta eksperimentalni dokaz, da so lahko imele prve živali rakomom, kot tudi pojasnitev mehanizma za oblikovanje karcinoma pri teh enostavnih organizmih.

Raziskave so izvajali na hidrah, majhnih živalih, ki živijo v vodi, njihove matične celice pa se nenehno razmnožujejo in se ne starajo kot pri drugih organizmih.

Ugotovili smo, da obstaja naravni karcinom v ženskih polipih hidre, ki je podoben raku jajčnikov pri ženskah. Ti tumorji pa imajo globoke evlucijske korenine, je dejal 40-letni hrvaški znanstvenik z zagrebškega Inštituta Ruđer Bošković.

Kot je poudaril, je boj proti

karcinomom omejen, izidi nove raziskave pa lahko pomagajo pri zastavljanju nove strategije v boju proti tej težki bolezni.

"Doslej smo verjeli, da lahko izkoreninimo karcinom, vendar pa korenine tega zla segajo globoko v evlucijsko zgodovino, v sam začetek oblikovanja življenja. Praturmorji, ki smo jih odkrili, kažejo, da je sovražnik veliko hujši, kot smo mislili, a nam odpirajo možnost, da ga bolje spoznamo in zmagamo v mnogih bitkah," je še dejal Lošo.

Leta 2007 je objavil metodo genomske filostratigrafije, ki kaže, da ima vsak danes živi organizem v svojem genomu zapis o svoji evlucijski zgodovini. (STA)